

Straatnamen, oud (De Plak) en nieuw (G. Smitsstraat)

Veel Alphenaren waren, net als wij, verbaasd dat er zoveel verschillende straatnamen in Alphen zijn. Zelfs afgezien van een enkele naam, die alleen op wat oudere kaarten voorkomt, zoals Reigerswegje of Kweldam, is het toch een flinke lijst waar de pakketbezorgers en postbodes in Alphen wijs uit moeten zien te worden. Op onze website alphenaanremaas.com vind je, behalve deze namen ook nog verdwenen - en onofficiële straatnamen. Bij deze laatste categorie hebben we er onlangs weer een kunnen toevoegen, namelijk de G. Smitsstraat, gelegen tussen de Lindenlaan en de Elsweg, ook wel bekend als Zeggelaarsweg.

Een straatnaam die maar kort heeft bestaan, maar toch belangrijk was voor de historie van Alphen, is De Plak. Dit korte stukje weg lag aan het einde van de Wamelseweg aan de linkerkant, net voor de brug over de Grote Wetering. Bij de ruilverkaveling rond 1955 is dit stukje weg verdwenen, omdat de Wamelseweg als Zijvond recht door is getrokken naar Wamel. Op een kaartje uit 1883, waar de Wamelseweg nog Breede Steeg heet, is dit stukje weg duidelijk ingetekend.

Zo'n honderd jaar geleden werd er naast de Breede Steeg bij De Plak een schietbaan aangelegd voor de Burgerwacht. In de jaren daarna zien we nog regelmatig in kranten terug dat er o.a. in Horssen wedstrijden worden gehouden. De baan in Alphen blijft daarbij onvermeld. Mogelijk is deze alleen bedoeld als oefenplaats.

Na de eerste wereldoorlog (1914-1918) was men in Nederland bang dat er een revolutie zou uitbreken, zoals ook in andere landen gebeurde.

Koningsgezinden bedachten daarom, dat het raadzaam was om (oud) militairen te blijven oefenen in schietvaardigheid, zodat er bij een eventuele opstand altijd voldoende regeringsgetrouwe landgenoten opgetrommeld konden worden om dit te onderdrukken. Daartoe werd in het hele land de Bijzondere Vrijwillige Landstorm opgericht. Hier bestond al sinds oktober 1919 de Alphense Burgerwacht. De verschillende Burgerwachten werden ondergebracht in een Vrijwillige Landstormcommissie. Op 1 april 1920 meldde burgemeester Eschweiler in een brief aan de Commissaris van de Koningin zeventig gewapende leden van de Burgerwacht in Alphen. Verschillende kranten vermeldden de regionale wedstrijden die onder de leden werden gehouden. Een naam die vaak als winnaar werd genoemd is G.M. Smits! Deze Grad Smits, in die tijd beter bekend als Grad Vis, werd in 1883 geboren in Alphen en overleed in 1969 in Dreumel. Als we niet beter wisten zouden we kunnen denken dat de G. Smitsstraat naar hem is genoemd!

ALPHEN. Burgerwacht. De Burgerwacht in ons dorp is door den betrokken inspecteur rustend verklaard.

In 1928 stoppen de activiteiten van de Alphense Burgerwacht. In 1940 worden alle Bijzondere Landstorm en Burgerwachten opgeheven.

Vaccinatie Mazelen

Als we in de historie zoeken naar ervaringen met vaccinatie tegen besmettelijke ziekten komen we al gauw terecht bij de mazelen. In archiefstukken van de oude gemeente Appelteren komen we in de 19^e en 20^e eeuw heel vaak berichten tegen over deze ziekte. Al in 1862 is er een melding aan de burgemeester om maatregelen te nemen i.v.m. een "besmettelijke kindziekte onder de kinderen in de Algemene School te Alphen". In 1872 schrijft het hoofd van de school Jan van den Brand: "... dat de mazelen zich op een verontrustende wijze onder de leerlingen uitbreidt. Nog slechts een dertigtal bezoeken de school. Schier alle kindgezinnen zijn besmet. Ik verneem dat men te Oijen, vanwaar ons de besmetting aangewaaid is, de schoolmuren met chloorkalk of iets dergelijks gewit heeft."

Op 1 mei 1873 treedt dan de Wet tot voorziening tegen besmettelijke ziekten in werking, maar deze wet gaat vooral over de pokken. Kinderen kunnen alleen nog maar naar school als ze een pokkenbriefje hebben. In het Register van aangifte van personen lijdende aan Besmettelijke ziekten, dat sinds 1875 is bijgehouden, worden in het eerste jaar al 119 kinderen

vermeld. Ze zijn vrijwel allemaal afkomstig uit Maasbommel, Appeltern en Altforst en ze zijn bijna allemaal hersteld. Het kan zijn dat de kinderen uit Alphen op een andere lijst staan, omdat ze door de dokter uit Lith zijn behandeld. In maart 1876 is er een grote uitbraak van het virus in Maasbommel (bijna 100 meldingen), in Alphen is dat aan de hand in juli en augustus 1879 (eveneens bijna 100 meldingen). In maart 1892 breekt er opnieuw een epidemie uit, eerst in Maasbommel, daarna in Appeltern en in juni in Alphen. Hierbij worden 140 kinderen ziek, waarvan bijna 30 in Alphen. Ook hierbij zijn er bijna geen kinderen overleden en volgens een officiële verklaring is deze epidemie in mei beëindigd.

In 1912 werd het mogelijk om wegens gezondheidsredenen vrijstelling voor de vaccinatieplicht te krijgen. In 1928 werd de verplichte vaccinatie opgeschort en uiteindelijk komt in 1939 de inentingswet, waarbij ouders die hun kinderen niet willen laten inenten een uitzonderingspositie krijgen.

De Telegraaf schrijft in 1917 nog over zes kinderen die in Druuten aan de "kwaadaardige mazelen" zijn gestorven. Berichten uit 1934 over deze ziekte in Alem bewijzen, dat in combinatie met een minder goede gezondheidstoestand deze ziekte ook dan nog steeds dodelijk kan zijn. Op 8 januari verschijnen er

berichten in de krant dat daar in tal van gezinnen drie of meer kinderen aan deze ziekte lijden en dat de school gesloten wordt. Ook worden er slachtoffers in Beuningen gemeld.

De Tijd 2 febr. 1934

Mazelen wordt veroorzaakt door een virus en is één van de meest besmettelijke infectieziekten. De besmetting vindt plaats via druppeltjes die met hoesten en niezen verspreid worden. Één kind kan wel tien andere personen besmetten die niet tegen mazelen zijn ingeënt of geen mazelen hebben doorgemaakt. Pas in 1962 is er een vaccin beschikbaar gekomen dat zes jaar later op grote schaal werd gebruikt. In Nederland worden daarom sinds 1976 alle kinderen op 1-jarige leeftijd gevaccineerd. Het vaccin zit in de BMR-prik die ook beschermt tegen bof en rode hond.

Zoekplaatje Busreis 1954 (2)

Deze foto is net als ons vorige zoekplaatje een uitsnede van een grote groepsfoto die werd gemaakt tijdens een busreis in 1954. We weten er al veel namen van maar op dit stukje van de foto missen we er nog een paar. Het is lang geleden, maar we hopen toch dat iemand nog zijn opa of oma weet te herkennen.

11. Frans van de Wert	14. ?	17. ?
12. Ton Janssen	15. Pastoor van Schaijk	18. Lina van de Wert
13. ?	16. ?	19. ?

Geen oplossing zoekplaatje Busreis 1954

Helaas kregen we geen enkele oplossing voor dit eerste zoekplaatje van de busreis uit 1954. Op onze website is de foto nog eens te bekijken in de zoekplaatjes rubriek. Hopelijk kan iemand ons toch nog aan de ontbrekende namen helpen.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Edohof
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Peer Witzel
Ben van Dijk
Adrie van Hoogstraten
Johan de Jong

tel. 56 2195
tel. 56 1942
tel. 56 2425
tel. 56 1557

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com